LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
1 ARKIV

2934

Födelsedagsversar

Födelsedagsversar.

När någon fyllde år kunde han eller hon uppvaktas med följande verser, som jag minns sin min ungdom:

Din födelsetimma nu är inne,
det är i dag du firar den.
Må du därför med hjärta och sinne
prisa Gud, som är din vän,
som låtit dig till världen födas
och växa upp ibland sin hjord

Skriv endast på denna sida!

med all din flit och all din möda
glöm inte bort Guds rena ord,
som visar dig den rätta vägen,
den vägen, den du vandra skall
om i bönen du är trägen
och med din ära sköt det kall.

Tillönskar jag lycka och välsignelse till
Ert företag.

Detta sista var olika ~~allt efter~~ beroende på
till vilken person gratulationen
riktades.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2934

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
2 ARKIV

2934

Förridaretal vid bröllop.

Förridaretal vid bröllop.

När de varit och blivit vigda och var lite från gården red förridarna från stassen och red i förväg till bröllopsgården. När de kom dit höll en av dem följande tal:
"God dag, käre vänner! Jag har en flitig hälsning att framföra i dag från vårt hedervärda brudpar, de hava i dag lyckligen och väl anlänt deras tilltänkta resa och

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2934

haver i dag knutit ett band, det
ingen dödlig varelse kan upplösa.
Livs band, att detta löfte måtte
hållas och obrottsligt älska va-
randra in i döden, så att de mät-
te kunna råkas i himmelens
glädje och vår dyre Frälsare
måtte kunna få höra deras
glädjefulla tillrop: 'Kommer I
min faders välsignade och be-
sitter det rike som Eder är till-
rätt ifrån världens begynnelse'.
Detta det vi önska Eder Guds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
4 ARKIV

2934

frid och välsignelse haver vi nöjet meddela Eder den glädjefulla underrättelsen att resa såväl för vårt brudpar som dess sällskap krönts med lycklig framgång och är nu på återvägen till detta glada bröllopshuset för att hos Eder i endräkt och vänskap dela den gemensamma bröllopsglädjen. Adjö."

Sedan talet var hållet red förridarna tillbaka till stassen, som de sen följde till bröllopsgården.

Skriv endast på denna sida!

det brukade vara dragoner, som var förridare.

Ett sådant tal, som det ovannämnda hörde jag vid ett bröllop i Veberöd omk. 1860 och har hört det några gånger senare.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
5 ARKIV
2934

Gillena i Öved.

I Öved fanns inga gilleslag.

Jula-, midsommar- och höstagille gjorde herrskapet och då voro alla på gården bjudna.

Man dansade ~~då~~ för antingen vid "Malé" (där vägen vrider mot Sjöbo) eller vid smedjan. Var det på vintern dansade man på magasinet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2934

Gillena i Öved

Skåne
Fäst[illegible]
Ved
[illegible] 1930

[illegible] Andersson
Flyinge
Ver av Andrés Göransson
Född 1844 i Vamb

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
7
2934

Rida Staffan

Rida staffan (Veberöd, omkr. år 1860)

I Veberöd brukade någon rida Staffan en av juladagarna, vilken minns jag inte. Det var bara en som red. Han red omkring till gårdarna och red ända fram till dörren. Han brukade få en sup. Ibland red han in i stugan och sjöng Staffansvisan inne i stugan.

Skriv endast på denna sida!

S. Kåne
Färs o. Torna
Öved o. Veberöd
Mpt år 1930

Mpt. Ernst Andersson
Bar. Anders Göransson
Född 1844 i Vånab

Gå med stjärnan.

I Öved brukade man ända till 1880-talet gå med stjärnan. Det var en gammal gubbe som gick med en stjärna, som han ~~kunffade~~ stätte till för att den skulle smurra runt.

Han kom någon gång under julen

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
8 ARKIV
2934

Gå med stjärnan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
9 ARKIV

2934

Slå katten ur tunnan.

Slå katten ur tunnan. (Björnstorp, 1859)

När jag tjänte i Veberöd (Torna h:d), såg jag på när de slog katten ur tunnan vid Björnstorps. Det var år 1859.

Den förste maj* på kvällen samlades godsets alla drängar. Man hade rest upp två stolpar och mellan dem hängde en tunna. I denna var ett tygstycke. Drängarna skulle rida under tunnan och slå till med en käpp, så att tunnan gick itu och tygstycket trillade ur. För att man skulle kunna slå så hårt som möjligt hade man järnskodda käppar.

Skriv endast på denna sida!

den som slog hål på tunnan blev "kung". När detta var gjort, band en bindel om ögonen på honom och alla pigorna satte sig runt omkring honom. Han skulle nu utvälja en av pigorna åt sig. Hon blev "drottning". Sedan han valt sin drottning, red de omkring plattet tre gånger. Först red musiken, så kom adjutanten, därefter "kungen" med en ryttare på var sida om sig, sedan "drottningen", likaledes med ryttare på båda sidor om sig, därefter kom de andra ridande två och två.

Sedan de ridit omkring plattet bjöd herskapet på traktering, vin och brännvin.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
10 ARKIV
2934

Detta dracks, medan de satt kvar på hästryggen.

På slottet brukade vara en del främmande, som såg på uppståget.

Från slottet red de omkring till gårdarna. På varje ställe bjöds de på brännvin. Sist red de till det stället, där de skulle ha gillet. Till detta hade baronen på Björnstorp skänkt matvaror och malt.

Man dansade till det blev ljusan dag.

Under gillet fick man kalla "kungen" för kung och "drottningen" för drottning. Men för den som gjorde det senare hade baronen utsatt 50 kronors böter.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
11 ARKIV
2934

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

2934

* Vid ett senare tillfälle förklarade sagesmannen, att han var osäker angående Sagen. Så mycket var han emellertid säker på: det var en söken dag, man slog katten in summan.

Skriv endast på denna sida!

Skåne
Hd Fäs. Torna
Sn. Övek. Veberöd
Uppt år 1930

Uppt. Hrvat Andersson
Flyinge
Född 1844 Tåmb

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
13 ARKIV
acc. 2934

Majsjungning

Majsjungning (Veberöd, 1859)

När jag tjänte i Veberöd 1859 gick de där och sjöng maj valborgafton. Det var bara drängarna, som var med. De voro liksom vid gillena delade i två lag, en östanbäckalag och ett västanbäckalag. Minst tjugo drängar voro med i varje lag. Man gick hur som helst. Nu hade man inte så stränga ordning, hur man skulle gå, som vid pingst- och midsommargillena.

Man hade gröna kvistar med sig. Om det inte fanns annat grönt då, tog man kvistar

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
14 ARKIV
2934

från stickelbärsbuskarna. När man sjöng "Nu sätta vi maj uti ert tak", stack man in en kvist i takskägget över trappan.

En var försjungare. Han började på var vers och så fick de andra sjunga efter honom.

När vi sjungit visan, kom folket ut med ägg och pengar. På så sätt kunde vi ibland få en hel korg ägg och ända till 30 kr. i pengar. Detta användes till majgillet.

Jag minns inte, om vi sjöng en särskild vers som tack, eller vi sjöng, som spelemännen brukade sjunga, när de fått något: "Haven tack, haven tack för en hederligen skänk."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
15 ARKIV

2934

Majvisan

Majvisan (Veberöd, omkr. år 1860)

Av majvisan mindes sagesmannen endast enstaka versar eller delar av sådana. Efter uppläsning av olika variationer av visan, fick han ange, vad han med säkerhet ansåg, att man sjungit. Omkvädena i varje strof voro:

"Hör det vi nu bedje"

"Vår oss allom nådig End med glädje"

"God afton, om ni hemma är,
maj är välkommen; (?)

Skriv endast på denna sida!

förlåt om vi oraa er.
Var oss allom nådig End med glädje! (?)

("All världens skapare av evighet", första strofen, sjöngs inte)

Vår skog och mark sig fröjda skönt;
Hör det vi nu bedje!
Valborg bär löv löv och gräset ~~gräset~~ grönt.
Var oss allom nådig End med glädje.

Den lilla lärkans ljuva klang.
End lovar med majmånads-sång.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
16 ARKIV
2934

Förläna oss ett ymnigt år,
Bevara både hus och går.

Med svett vi jorden yrkat (brukat?) har,
och lagt vår säd i henne kvar.

Befrämja vårt arbete väl,
välsigna oss till liv och själ.

Giv väderlek som tjänlig är,
att grönskas må båd mark och kärr.

Vår skog med allon god förlän,
Giv vad till boskopföda tjän!

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
17 ARKIV

2934

Låt växa korn på åkrarna,
Och gräset gro i ängarna.

Låt växa frukt på träden din mest,
Att vi därav må hava lust.

Låt bin ge vax och honung söt,
din läkedom, mat, ljus och mjöd.

Stark humle häng på stängerna
så bask malört i ängarna.

Låt boskapen i ymnighet
tillväxa uti goda bet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
18 ARKIV
2934

Ge mjölk och bröd och osten sött,
bovete till bovetegröt.

Låt hönan giva ägg på fat,
till pannekaka och äggamat.

Till kläder ger hör, hamp och ull
att skyla oss i hetta och kull.

Nu sätter vi maj uti ett tag,
vi kommer igen om pingesdag.

Vår skog han har så grönt en hatt,
så vilja vi alla bli gedvatt. (?)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
19 ARKIV
2934

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
20 ARKIV

2934

Majgillen (Veberöd, omkr. 1860)

Majgillen

Den förste maj (eller första söndagen efter valborgafton ?) (lördagen ?) började man majgillena. Sedan hade man gille varje lördags- och söndagskväll. Så höll man på i åtta veckor. Lördagskvällarna började man vid 8-tiden på kvällen, på söndagen vid 4-tiden på eftermiddagen. Den höll man på hela natten. Även under natten vankades det mat.

När de höllos

Liksom vid de övriga gillena voro alla drängarna och pigorna delade i tvålag,

Gilleslagen

Skriv endast på denna sida!

Skåna
Färs o Torna hrs
Ovad o Vebsröd
[illegible]

Nyt. v. Emil Andersson
Ber. av Andr. Göransson
Född år 1844 i Vamb

Östanbäckalaget och Västanbäckalaget. Alla måste vara med på dessa majgillen. Den som utebler utan giltigt förfall: fick böta 50 öre för kväll.

Majgillena liksom pingst- och midsommargillena det året höllos på den gård, där man sist sjungit maj och som man i förväg tingat för dessa gillen.

Till trakteringen under majgillena användes de pengar och ägg, man fått, när man sjungit maj. Dessutom fick man lägga ut fem kronor för alla dessa gillen under åtta veckor.

Var gillena höllos

Trakteringen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
21 ARKIV

2934

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
22 ARKIV

2934

Pingstgillet (Veberöd, omkr. 1860)

Pingstgillet

Pingstgillet liksom midsommargillet varade i tre dagar.

Pingstafton

Vid 6-tiden på kvällen pingstafton samlades sångarna och pigorna. Sen gick man från det ena stället till andra. Sist gick man till det stället, där gillet skulle vara. För att det skulle vara ordning, hade man särskilda ordningsmän, 3 karlar och 3 fruntimmer. Alla voro skyldige att lyda dessa.

När man vandrade mellan gårdarna,

Skriv endast på denna sida!

gick spelemannen i spetsen. Efter följde de andra, två och två, en dräng och en piga, arm i arm. När man kom fram till gården, fog de varandra i händer och sprang "svängerompa" in på gårds-planen. För att man skulle hålla säkert och ej slappa, när man svängde, brukade man hålla i en näsduk och vira den om fingrarna. Svängerompa

När man slutat springa "svängerompa", skulle man gå mellan dem, som stodo i första paret, som stodo stilla och lyftte händerna, så att de andra kunde gå under. Så fort varje par kommit under, bör-

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV
23
2934

Skriv endast på denna sida!

jade det att dansa inne på gårdsplanen. När spelemannen slutat att spela och dansen var slut, gällde det för husbonden att "lugga" spelmannen, annars sprang han sin väg till alla de andra efter i "svängerompa". Innan de gick sin väg skulle de nämligen ha fortäring på vart ställe. De fick en dryp eller kaffe (?) på vart ställe. När de hört över alla gårdarna i gillestaget, kom de till sist till den gård, där gillet skulle vara. Då var kl. 8 eller 9 på morgonen. Så var många av svängarna så fulla, att de knappt kunde gå. Fastän det var bestämt, att den skulle betala

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
24 ARKIV
2934

50 öre, som var så full, att han ej kunde följa med till sista stället. Här fick de samma förtäring som på de andra gårdarna, varefter de skiljdes åt.

Förning

Någon dag förut hade pigorna och drängarna kört ner med mat till gillesgården. Det var mycket mat som behövdes. Man hade med sig hela skinkor, fat med grät och brödkakor och annat.

Pingstdagen

På söndagen var även husbönderna och matmödrarna ljudna, liksom prästen. Då stassade man först till kyrkan. I spetsen gick spelmannen och spelade och så följde de andra efter par om par. — Varje

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
25
2934

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
26 ARKIV
2934

påg skulle ha samma tös under hela tiden, när de marscherade så, under hela sommaren. — Sedan man varit på högmässan sprang man från kyrkan "svängerompa" till Romele-klint. Även prästen och husbondefolket brukade gå med dit opp. Dessa följde även med hem till gillesgården, där man då fick middag.

På eftermiddagen bjöds på toddy så mycket de ville dricka. När mannarna hade druckit och voro riktigt belåtna, brukade de lägga fem kronor i toddyglaset som tack för trakteringen. Till gillet gick åt 10 kannor bränn.

Skriv endast på denna sida!

vis och 5 kamrar rum.

De samma som varit ordningsmän under majgillena, voro ordningsmän nu.

Bland händer det att det ena laget bjöd det andra till sig under någon av dagarna.

(På vissa punkter var sagesmannen osäker angående händelseförlopp. Således uppgav han vid ett annat tillfälle: "Sprang slängcrompa, gjorde vi, när vi gick och sjöng maj.")

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
27 ARKIV

2934